

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/65/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6912209971
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Mojš
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6912209971.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Mojša a sudcov JUDr. Ivica Hanuskovej a Mgr. Štefana Baláža v spore žalobcu X. R. V., ul. V. 9, E.: XX XXX XXX, proti žalovanej H. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom R. V., X. XX, t. č. P. U. XX/X, zastúpenej advokátskou kanceláriou POLÁČEK & partneri, s. r. o. so sídlom v Banskej Bystrici, ul. Dlhá č. 2039/6, IČO: 47 257 032, o odstránenie stavby oplotenia, na odvolanie právneho predchodcu žalovanej U s. r. o. so sídlom F., Q. XXXX, E.: XX XXX XXX, proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 13C/75/2012-217 z 15. 01. 2019, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .
- II. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil pôvodnému žalovanému U s. r. o. so sídlom F., Q. XXXX, E.: XX XXX XXX, (ďalej len „právny predchodca žalovanej“) povinnosť na vlastné náklady odstrániť oplotenie nachádzajúce sa medzi parc. KN-C č. XXXX/XXX, zastavané plochy a nádvorcia vo výmere XXX m², zapísanou na H. vlastníctva č. XXXX pre obec a kat. úz. R. V., ktorá je vo vlastníctve žalovaného a parc. KN-C č. XXXX/XXX, zastavané plochy a nádvorcia vo výmere XX m², zapísanou na H. vlastníctva č. XXXX pre obec a kat. úz. R. V., ktorá je vo vlastníctve žalobcu, ktoré oplotenie je zakreslené vo Vytyčovačom náčrte č. XXXX, vyhotovenom geodetom E.. Q. Z. dňa XX. XX. XXXX ako príloha Znaleckého posudku č. XX/XXXX zo dňa 23. 10. 2014

- v časti nachádzajúcej sa medzi lomovými bodmi oplotenia 2 a 4, vyjmúc tieto body (lomové body nezasahujú do pozemku žalobcu) a

- v časti od lomového bodu oplotenia 6 po lomový bod oplotenia 8, vrátane týchto bodov (lomové body 6, 7, 8 zasahujú do pozemku žalobcu)

a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Znalecký posudok č. XX/XXXX, vyhotovený E.. Q. Z. vrátane jeho prílohy - Vytyčovacieho náčrtu č. XXXX zo dňa 22. 10. 2014 je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku.

2.1 Žalobca navrhoval, aby súd uložil žalovanému povinnosť na vlastné náklady odstrániť stavbu oplotenia, ktoré je postavené na časti pozemku vo vlastníctve žalobcu, zapísaného na LV č. XXXX pre obec a kat. úz. R. V..

2.2 Okresný súd predchádzajúcim rozsudkom č. k. 13C/75/2012-88 zo dňa 03. 12. 2013 uložil žalovanému povinnosť odstrániť neoprávnenú stavbu - oplotenie nachádzajúce sa sčasti na pozemku žalobcu a to na parc. KN-C č. XXXX/XXX v kat. úz. R. V., vyznačenú v grafickej časti geometrického plánu vyhotoveného súkromným geodetom F. A. dňa XX. XX. XXXX č. XXXXXXXX-XX/XXXX, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku.

2.3. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 16Co/317/2014-106 zo dňa 30. 04. 2014 rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že geometrický plán, ktorý vyhotovil F. A. a predložil žalobca, rieši výmeru a zameranie stavieb a pozemkov evidovaných na LV XXXX a LV XXXX, pričom nie je zrejmé, či vyjadruje platný stav katastra nehnuteľností. Pre účely konania je potrebné zabezpečiť vyhotovenie geometrického plánu, z ktorého bude zrejmý existujúci vlastnícky stav a hranice pozemkov strán sporu, na ktorých budú podľa presných vzdialeností a lomových bodov vyznačené sporné časti stavby oplotenia, ktoré požaduje žalobca odstrániť zo svojho pozemku parc. KN-C č. XXXX/XXX.

3. V ďalšom konaní pribral okresný súd do konania znalca z odboru geodézia a kartografia E. Q. Z., ktorý vyhotovil znalecký posudok č. XX/XXXX, jeho súčasťou je vytyčovací náčrt č. XXXX, v ktorom je vyznačený správny priebeh vlastníckej hranice medzi parcelou žalobcu KN-C č. XXXX/XXX a parcelou KN-C č. XXXX/XXX vo vlastníctve žalovaného, s označenými lomovými bodmi XXXX-X až XXXX-X. Znalec v teréne vlastnícku hranicu vytyčil a označil lomové body. Z uvedeného vytyčovacieho náčrtu vyplýva, že lomový bod oplotenia č. 3 a lomové body oplotenia č. 6 až 8 sú v pozemku žalobcu.

4. Žalovaný sa bránil tvrdením, že v prípade, ak by súd vyhovel žalobe na odstránenie plota, rozsudok by nebol vykonateľný, pretože pri odstraňovaní konštrukcie oplotenia by muselo dôjsť k narušeniu zvyšnej časti oplotenia, ktoré sa nachádza na pozemku žalovaného a nezasahuje do pozemku žalobcu. Navrhol doplniť dokazovanie na zodpovedanie otázky, či je odstránenie časti oplotenia stavebne a technicky realizovateľné bez toho, aby došlo k zásahom do vlastníckeho práva žalobcu.

5.1. Okresný súd mal preukázané, že právny predchodca žalovanej postavil drobnú stavbu - oplotenie, ktoré je súčasťou, a to vo výmere 18 m², postavené na pozemku vo vlastníctve žalobcu a to parc. KN-C č. XXXX/XXX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 72 m², zapísaná na Liste vlastníctva č. XXXX pre obec a kat. úz. R. V.. Výmera vyplýva z geometrického plánu č. XXXXXXXX-XX/XXXX, ktorý vyhotovil F. A. a predložil žalobca, kde je sporná stavba oplotenia vyznačená ako novovytvorená parc. č. KN-C XXXX/XXX.

5.2. Právny predchodca žalovanej uskutočnil drobnú stavbu oplotenia bez ohlásenia stavebnému úradu. Žalobca nesúhlasil s návrhom právneho predchodcu žalovanej o odkúpenie stavebného pozemku za účelom oplotenia, na čo tento požiadal o dodatočné povolenie stavby oplotenia postaveného na parc. KN-C č. XXXX/XXX a na časti parc. KN-C č. XXXX/XXX. Žalobca ako dotknutý vlastník nesúhlasil s oplotením, pretože došlo k zúženiu komunikácie, ktorou prechádzajú motorové vozidlá. Žiadal o preloženie oplotenia na majetkovoprávnu hranicu z dôvodu nedostatočného zúženého priestoru komunikácie.

6.1. Okresný súd konštatoval, že z právnej úpravy § 135c Občianskeho zákonníka vyplýva, že súd nie je viazaný žalobným návrhom, ak zistí vhodnejší spôsob vyporiadania, vyplývajúci z § 135c Občianskeho zákonníka.

6.2. Žalobca v priebehu konania nedal súhlas na prikázanie stavby oplotenia do jeho vlastníctva. Z hľadiska ochrany práv vlastníka pozemku, do ktorého práv bolo neoprávnené zasiahnuté, pripadá zriadenie vecného bremena v prospech žalovaného vlastníka stavby do úvahy len výnimočne. Súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by neumožňovala odstránenie časti stavby oplotenia postupom podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka.

7. Okresný súd žalobe vyhovel, lebo žalovaný nepreukázal, že by posunutie oplotenia na vlastnícku hranicu strán sporu nebolo reálne možné, keď navyše časť oplotenia je postavená správne. Žalovaný nepreukázal ani hospodársku neúčelnosť odstránenia časti oplotenia. Zamietol návrh žalovaného na doplnenie dokazovania ohľadne stavebno-technickej realizovateľnosti odstránenia časti oplotenia. Odstránenie dôsledkov zásahu do práv žalobcu nemožno považovať za zásah do práv žalovaného aj keby pri tom vznikla žalovanému škoda.

8. Na právne posúdenie okresný súd uviedol § 135c ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka. Žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný, priznal podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP náhradu trov konania v rozsahu 100 % . Z tých istých dôvodov priznal štátu voči žalovanému náhradu trov titulom úhrady doplatku odmeny znalcovi Ing. Z. z rozpočtových prostriedkov súdu.

9. Proti rozhodnutiu okresného súdu podal odvolanie právny predchodca žalovanej, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Rozsudok považuje za technicky nerealizovateľný a nezákonný. Oplotenie pozostáva z betónovej konštrukcie s vnútornou oceľovou výstužou. Neexistuje bežný technologický postup, na základe ktorého by mohlo dôjsť k odstráneniu určeného oplotenia bez výrazného poškodenia oplotenia umiestneného na pozemku žalovaného. Zástupcovia žalovaného na mieste samom vyjadrili názor, že po technickej stránke, ani po právnej stránke nič nebráni, aby sa časť pozemku žalobcu previedla na základe vyhotoveného geometrického plánu do vlastníctva žalovaného, čím by sa predišlo búraniu časti oplotenia a vzniku škôd. Odstránením časti oplotenia sa situácia nevyrieši, ale skomplikuje a vyvolá neproduktívne náklady súvisiace s búraním a výstavbou nového oplotenia. Na druhej strane žalobcovi by to neprineslo žiadny prospech.

10. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť vo všetkých výrokoch ako vecne správny. Ďalším podaním zo dňa 04. 11. 2019 žalobca súdu navrhol, aby do konania na miesto pôvodného žalovaného vstúpila H. N., nar. XX. XX. XXXX z dôvodu, že medzi nimi došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy.

11. Uznesením 16Co/65/2019-267 z 27. 05. 2020 odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici vyhovel návrhu žalobcu, aby do konania vstúpila na miesto pôvodného žalovaného žalovaná H. N. z dôvodu prevodu práv a povinností na strane žalovaného po vyhlásení rozhodnutia súdu prvej inštancie, nakoľko H. N. sa kúpnu zmluvou stala vlastníčkou nehnuteľnosti, ktorých súčasťou je sporné oplotenie a táto skutočnosť je evidovaná na H. vlastníctva č. XXXX pre kat. úz. R. V.. Rovnopis žalobného návrhu, odvolanie pôvodného žalovaného a rozsudok súdu prvej inštancie, boli žalovanej doručené spolu s výzvou na vyjadrenie. Potvrdenie o doručení uvedených písomností dňa 30. 04. 2020 je založené v súdnom spise (č. l. 266). Uznesenie, ktorým odvolací súd vyhovel návrhu žalobcu na zmenu na strane žalovaného si žalovaná neprevzala (správa č. l. XXX), čo však nebránilo odvolaciemu súdu rozhodnúť o odvolaní aj bez pojednávania. Žalovaná sa k žalobe a k odvolaniu do rozhodnutia odvolacieho súdu nevyjadrila. Z procesného hľadiska pre žalovanú vyplýva to, že vstupuje do právneho postavenia pôvodného žalovaného a prijíma stav konania v čase vstupu do konania. To znamená, že aj keď sa sama ku konaniu nevyjadrila, súd posudzuje tvrdenia a procesné úkony pôvodného žalovaného.

12. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného viazaný odvolacími dôvodmi podľa § 380 ods. 1 CSP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contr. CSP) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, pretože rozhodnutie je vecne správne.

13. Podľa 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka, k niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len „vlastník stavby“).

Podľa 135c ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by odstránenie stavby nebolo účelné, prikáže ju súd za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku, pokiaľ s tým vlastník pozemku súhlasí.

Podľa 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka, súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe.

14.1. Predmetom posúdenia je sporná časť plota, ktorý je postavený na parc. KN-C č. XXXX/XXX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere XX m², zapísanou na Liste vlastníctva č. XXXX pre obec a kat. úz. R. V., vo vlastníctve žalobcu, zakreslený vo Vytyčovacom náčrte č. XXXX, vyhotovenom geodetom E. Q. Z. dňa 22. 10. 2014 ako príloha Znaleckého posudku č. XX/XXXX zo dňa 23. 10. 2014 v časti nachádzajúcej sa medzi lomovými bodmi oplotenia 2 a 4, vyjmúc tieto body (lomové body nezasahujú do pozemku žalobcu) a v časti od lomového bodu oplotenia 6 po lomový bod oplotenia 8, vrátane týchto bodov (lomové body 6, 7, 8 zasahujú do pozemku žalobcu).

14.2. Odvolací súd nepovažoval za potrebné zopakovať dokazovanie na pojednávaní, lebo s prevodom vlastníckeho práva k parcele KN-C č. XXXX/XXX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², zapísanou na Liste vlastníctva č. XXXX pre obec a kat. úz. R. V., ktorá bola v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vlastníctve pôvodného žalovaného nebol dotknutý výrok rozsudku. Nedošlo teda k zmene skutkového stavu, ktorý sa týka len odstránenia časti plota na pozemku vo vlastníctve žalobcu.

Navyše nedošlo v evidencii nehnuteľností ani k zmene označenia susednej parcely KN-C č. XXXX/XXX, zastavané plochy a nádvorí vo výmere XXX m², ktorá bola pôvodne zapísaná na H. vlastníctva č. XXXX pre obec a kat. úz. R. V., kým bola vo vlastníctve právneho predchodcu žalovanej, keď v súčasnosti je táto parcela zapísaná na Liste vlastníctva č. XXXX vo vlastníctve žalovanej (č. l. 260).

15.1. Odvolanie nebolo dôvodné. Okresný súd založil rozhodnutie na tom, že žalobca preukázal, že sporné oplotenie tvorí prekážku v riadnom využívaní (priepustnosti) verejnej komunikácie. Žalovaný netvrdil, čo mu bránilo postaviť oplotenie tak, aby bola po celej dĺžke rešpektovaná vlastnícka hranica. Žalovaný síce tvrdil neúčelnosť nákladov s odstránením neoprávnenej stavby, ale nepredložil žiadnu alternatívu, ktorá by spochybnila dôvod na odstránenie časti oplotenia a odôvodnila legalizáciu neoprávnenej stavby postupom, ktorý pripadá do úvahy podľa § 135c Občianskeho zákonníka.

15.2. Riešenie, spočívajúce v možnosti dohody o prevode časti pozemku zastavanej neoprávnenou stavbou nie je predmetom skutkového ani právneho posúdenia.

16. Ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka je právnou normou s relatívne neurčitou hypotézou, kedy právna úprava prenecháva súdu, aby podľa svojej úvahy, v každom jednotlivom prípade, zo zisteného skutkového stavu, vymedzil sám hypotézu právnej normy zo širokého okruhu možností, ktorý nie je obmedzený tým, čo požaduje žaloba.

17.1 Žalobca žiadal o preloženie oplotenia na majetkovoprávnu hranicu z dôvodu nedostatočného zúženého priestoru komunikácie. Obrana žalovanej strany bola založená na posúdení, či ochrana vlastníckeho práva žalobcu má prednosť pred zásahom do vlastníckeho práva žalovaného ako stavebníka dotknutého dodatočnými nákladmi. S tvrdeniami žalovaného sa okresný súd vysporiadal tým, že odstránenie dôsledkov zásahu do práv žalobcu nepovažoval za zásah do práv žalovaného. Súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by neumožňovala odstránenie časti stavby oplotenia postupom podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka.

17.2. Záver okresného súdu, ktorým sa vysporiadal s obranou žalovaného bol správny. Oprávneným záujmom, na ktorý by musel súd prihliadnuť v prospech žalovaného alebo oboch strán sporu by bola situácia, ak by napr. išlo o oporný múr, ktorý má plniť ochrannú funkciu ako oporný múr, ktorý zabezpečuje stabilitu hlavnej stavby, alebo chráni pozemky pred zosuvom pôdy, resp., že stavba preukázateľne chráni žalovaného vlastníka pozemku pred určitými negatívnymi účinkami, plynúcimi z užívania susedného pozemku ako verejnej komunikácie vo vlastníctve žalobcu. Za negatívne účinky nemožno považovať náklady spojené výlučne s odstránením neoprávnenej stavby. Prednosť má posúdenie účelnosti využitia pozemku alebo stavby. Prevedenie časti plota do vlastníctva žalobcu by nebolo zjavne účelné a na zriadenie vecného bremena nepredložila žalovaná strana potrebné argumenty, pričom nemožno vychádzať len z nákladov, ktoré bude mať stavebník s búraním a s vybudovaním nového plodu.

18. Odvolací súd dodáva, že v posudzovanom prípade nebol dôvod pojať do výrokovej časti rozsudku geometrický plán č. XXXXXXXX-XX/XXXX, ktorý vyhotovil F. A. a z ktorého pôvodne vychádzal okresný súd, v ktorom je sporná stavba oplotenia vyznačená ako novovytvorená parc. č. KN-C XXXX/XXX vo výmere 18 m², lebo zistený skutkový stav a rozsudok nepočíta s legalizáciou stavby ani v prospech žalobcu postupom podľa § 135c ods. 2 Občianskeho zákonníka ani podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka, t. j. ak by konajúci súd usudzoval, že skutkový stav svedčí pre prikázanie sporného plota do vlastníctva žalovaného alebo na zriadenie vecného bremena v prospech žalovaného na pozemku žalobcu.

19. Okresný súd správne zistil skutkový stav, vyvodil z neho zodpovedajúci právny záver, rešpektoval príslušnú právnu úpravu a zohľadnil všetky právne významné skutočnosti. Jeho rozhodnutie je preto vecne správne. Žalobca bol v konaní úspešný, preto mu okresný súd správne priznal i náhradu trov konania.

20. Žalobca bol úspešný aj v odvolacom konaní, ale pretože mu žiadne účelné trovy odvolacieho konania nevznikli, krajský súd žalobcovi náhradu odvolacích trov nepriznal.

21. Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomere hlasov 3 : 0 .
Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomere hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).